

професійну, наукову та громадську діяльність видатних філантропів, філософів, педагогів і просвітителів. Головною концептуальною ідеєю вище проведеного аналізу життєвого та освітнянського шляхів видатних постатей світової й української педагогічної еліти є формування громадянина, виховання всебічно гармонійно розвинутої особистості, спроможної до захисту національних інтересів і кордонів держави.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Винниченко В.К. Геній України. *Українська мова та література в школі*. 1989. № 9. С. 3–4.
2. Зубалій М.Д. *Форми військово-патріотичного виховання допризовної молоді*. К.: АПН України, 2010. 272 с.
3. *Історія педагогіки: навч. посібник / М.С. Гриценко*. К.: Вища школа, 1973. 447 с.
4. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України 16 червня 2015 р.
5. Кравчук В. *Математика : підр. для 6 класу закл. загал. серед. освіти / В.Кравчук, Г. Янченко*. Тернопіль: Підручники і посібники, 2023. 304 с.
6. Лещенко Г.А. *Формування позитивної мотивації школярів до систематичних занять фізичними вправами: автореф. дис. ...канд. пед. наук: 13.00.09*. Кривий Ріг, 2002. 18 с.
7. *Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту*. К., 2004. 16 с.

REFERENCES

1. Vynnychenko, V. K., (1989). *Genius of Ukraine*. Journal «Ukrainian language and literature at school». 1989. № 9. S. 3–4. [in Ukrainian]
2. Zubaliy, M. D., (2010). *Formy viys'kovo-patriotychnoho vykhovannya dopryzovnoyi molodi*. [Forms of military-patriotic education of pre-conscription youth]. Kyiv: APN Ukrainy. 272 s. [in Ukrainian]

3. *Istoriya pedahohiky: navch. posibnyk / M.S. Hrytsenko, K., (1973)*. [History of pedagogy: education. manual]. Kyiv: Vyshcha shkola. 447 s. [in Ukrainian]
4. *Kontseptsiya natsional'no-patriotychnoho vykhovannya v systemi osvity Ukrayiny, zatverdzhena nakazom Ministerstva osvity i nauky Ukrayiny 16 chervnya 2015 r., (2015)*. [The concept of national-patriotic education in the education system of Ukraine, approved by the order of the Ministry of Education and Science of Ukraine on June 16, 2015]. [in Ukrainian]
5. Kravchuk, V., (2023). *Matematyka : pidruchnyk dlya 6 klasu zakladiv zahal'noyi sered'noyi osvity / V. Kravchuk, H. Yanchenko*. [Mathematics: a textbook for the 6th grade of general secondary education institutions]. Ternopil': Pidruchnyky i posibnyky. 404 s. [in Ukrainian]
6. Leshchenko, H. A., (2002). *Formuvannya pozytyvnoyi motyvatsiyi shkol'yariv do systematichnykh zanyat' fizychnymy vpravamy: avtoref. dys. ...kand. ped. nauk: 13.00.09*. [Formation of positive motivation of schoolchildren for systematic physical exercises: author's abstract. thesis ... candidate ped. Sciences: 13.00.09]. Kryvyy Rih. 18 s. [in Ukrainian]
7. *Natsional'na doktryna rozvytku fizychnoyi kul'tury i sportu, (2004)*. [National doctrine of the development of physical culture and sports]. Kyiv. 16 s. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЯРОВИЙ Вадим Геннадійович – аспірант кафедри педагогіки та спеціальної освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.
Наукові інтереси: національно-патріотичне виховання молоді.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

YAROVY Vadym Gennadiyovych – graduate student of the Department of Pedagogy and Special Education of the Central Ukrainian State University named after Volodymyr Vynnychenko.
Scientific interests: national and patriotic education of youth.

Стаття надійшла до редакції 29.01.2024 р.

УДК 742(072)

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-213-323-328

БАБЕНКО Леонід Вікторович –

кандидат педагогічних наук, професор,
 професор кафедри мистецької освіти
 Центральноукраїнського державного університету
 імені Володимира Винниченка
 ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0738-0144>
 e-mail: leobabenko@i.ua

СТРІТЬЄВИЧ Тетяна Миколаївна –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри мистецької освіти
 Центральноукраїнського державного університету
 імені Володимира Винниченка
 ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6655-678X>
 e-mail: tanya_strit@ukr.net

МЕДВЕДЄВ Олег Анатолійович –

кандидат педагогічних наук, старший викладач
 кафедри мистецької освіти
 Центральноукраїнського державного університету
 імені Володимира Винниченка
 ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-3378-4537>
 e-mail: olanatmedvedev@gmail.com

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ХУДОЖНИКІВ ТА ДИЗАЙНЕРІВ ПЕРЕДАЧІ ПЕРСПЕКТИВНИХ МАСШТАБІВ У ТРАДИЦІЙНОМУ ТА КОМП'ЮТЕРНОМУ РИСУНКУ Й ЖИВОПИСІ

У статті розкрито необхідність та ефективність методики навчання майбутніх вчителів образотворчого мистецтва, художників та дизайнерів законам і правилам побудови перспективних зображень, теоретичним основам креслення перспективних проєкцій, а також різним способам й прийомам перспективних композиційних зображень на

картинній площині та використання набутих компетенцій у процесі виконання різних творчих композицій в традиційному та комп'ютерному рисунку й живописі.

Перспектива – це прикладна наука образотворчого мистецтва, яка виділена в самостійний навчальний предмет на факультетах підготовки вчителів образотворчого мистецтва, художників та дизайнерів. Знання, отримані в процесі вивчення цього предмета, призначені допомогти художнику-педагогу, дизайнеру в роботі над рисунком, живописом, композицією малюнка картини. Без знань перспективи неможливе реалістичне зображення різних предметів. Тому перспектива є теоретичною основою образотворчого мистецтва.

Головна мета перспективи – це побудова зображень навколишніх предметів на картинній площині близькими до їх зорового сприйняття. Уміння користуватися перспективою дає можливість не тільки вільно малювати предмети з натури, а й відтворювати їх по пам'яті в процесі виконання різних композицій у традиційному та комп'ютерному рисунку й живописі.

Вивчення курсу перспективи передбачає набуття знань, умінь та навичок побудови в просторі перспективи плоских та об'ємних форм різних предметів, інтер'єрів та екстер'єрів, а також особистих та падаючих тіней, відображень у плоских дзеркалах. Вивчення перспективи формує навички зображення різних просторових композицій.

Перспектива – один із головних навчальних предметів образотворчої грамоти в підготовці кваліфікованих вчителів образотворчого мистецтва, художників та дизайнерів. Сучасний вчитель образотворчого мистецтва, художник та дизайнер повинні оволодіти теорією зображення різних просторових форм на площині й застосовувати набуті знання в практиці виконання традиційного та комп'ютерного рисунку й живопису.

Ключові слова: художники, дизайнери, перспектива, комп'ютерна графіка, рисунок, живопис, образотворче мистецтво.

BABENKO Leonid Viktorovich –

Candidate of Pedagogical Sciences, Professor,
Professor of the Department of Art Education
of the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0738-0144>
e-mail: leobabenko@i.ua

STRITIYVYCH Tatiana Mykolaivna –

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the
Department of Art Education
of the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6655-678X>
e-mail: tanya_strit@ukr.net

MEDVEDIEV Oleh Anatoliiovych –

Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer
of the Department of Art Education
of the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University
ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-3378-4537>
e-mail: olanatmedvedev@gmail.com

METHODOLOGY FOR TEACHING ARTISTS AND DESIGNERS TO CONVEY PERSPECTIVE SCALES IN TRADITIONAL AND COMPUTER-AIDED DRAWING AND PAINTING

The article reveals the necessity and effectiveness of the methodology of teaching future teachers of fine arts, artists and designers the laws and rules of constructing perspective images, the theoretical foundations of drawing perspective projections, as well as various methods and techniques of perspective composite images on the picture plane and the use of the acquired competencies in the process of performing various creative compositions in traditional and computer drawing and painting.

Perspective is an applied science of fine arts that is singled out as an independent subject at faculties that train fine arts teachers, artists, and designers. The knowledge gained in the process of studying this subject is intended to help an artist-teacher, designer in working on a drawing, painting, or composition of a picture. Without knowledge of perspective, a realistic depiction of various objects is impossible. Therefore, perspective is the theoretical basis of fine arts.

The main purpose of perspective is to create images of surrounding objects on the picture plane close to their visual perception. The ability to use perspective makes it possible not only to freely draw objects from nature, but also to reproduce them from memory in the process of creating various compositions in traditional and computer drawing and painting.

The study of perspective involves the acquisition of knowledge, skills and abilities to construct in space the perspective of flat and three-dimensional forms of various objects, interiors and exteriors, as well as personal and falling shadows, reflections in flat mirrors. The study of perspective develops skills in depicting various spatial compositions.

Perspective is one of the main subjects of fine arts education in the training of qualified art teachers, artists and designers. A modern art teacher, artist, and designer must master the theory of depicting various spatial forms on a plane and apply the acquired knowledge in the practice of traditional and computer drawing and painting.

Key words: painters, designers, perspective, computer graphics, drawing, painting, fine arts.

Постановка і обґрунтування актуальності проблеми. Перспектива – це прикладна наука образотворчого мистецтва, яка виділена в самостійний навчальний предмет на факультетах підготовки вчителів образотворчого мистецтва, художників та дизайнерів. Знання, отримані в процесі вивчення цього предмета, призначені

допомогти художнику-педагогу, дизайнеру в роботі над рисунком, живописом, композицією малюнка картини. Без знань перспективи неможливе реалістичне зображення різних предметів. Тому перспектива є теоретичною основою образотворчого мистецтва [5].

Головна мета перспективи – це побудова зображень навколишніх предметів на картинній площині близькими до їх зорового сприйняття. Уміння користуватися перспективою дає можливість не тільки вільно малювати предмети з натури, а й відтворювати їх по пам'яті в процесі виконання різних композицій у традиційному та комп'ютерному рисунку й живописі [2].

Характерною особливістю в історичній еволюції українського образотворчого мистецтва як виразника національної культури є розвиток систем зображення. Які з'являлися в процесі формувалися українських мистецьких явищ у контексті історичного шляху національного культуротворення. Де історико-культурні події й прояви мистецького життя українського народу визначали корінні засади, які характеризують цей розвиток як національний прояв, що відрізняє його від інших національних мистецтв [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемою методики навчання майбутніх вчителів образотворчого мистецтва, художників та дизайнерів передачі перспективних масштабів у традиційному та комп'ютерному рисунку й живописі займається багато науковців. Серед публікацій яких можна виділити: «Українське образотворче мистецтво. Посібник для викладачів вищих навчальних закладів» (Бабенко Л.В.) [1], «Перспективні зображення: навчально-методичний посібник» (Бабенко Л.В.) [5], «Перспектива: Навчальний посібник для підготовки вчителів образотворчого мистецтва, художників та дизайнерів» (Бабенко Л.В., Стрітьєвич Т.М., Фурсикова Т.В.) [4], «Комп'ютерна графіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів» (Бабенко Л.В., Фурсикова Т.В.) [2], «Основи комп'ютерних систем. Навчальний посібник для майбутніх учителів образотворчого мистецтва» (Бабенко Л.В., Фурсикова Т.В.) [3] та багато інших.

Мета статті. Розкрити необхідність та ефективність методики навчання майбутніх вчителів образотворчого мистецтва, художників та дизайнерів законам і правилам побудови перспективних зображень, теоретичним основам креслення перспективних проєкцій, а також різним способам й прийомам перспективних композиційних зображень на картинній площині та використання набутих компетенцій у процесі виконання різних творчих композицій в традиційному та комп'ютерному рисунку й живописі [3].

Виклад основного матеріалу дослідження. Перспектива як наука виникла в давні часи внаслідок необхідності тривимірного зображення предметів [4]. Відомості про перспективні зображення зустрічаються у роботах давньогрецьких вчених. В працях Есхіл (525–456 роки до н.е.) описані закономірності зорового сприйняття. Демокріт (460–370 роки до н.е.) у трактаті «Про геометрію» розглядає закономірності перспективних побудов. Математик Евклід (365–300 роки до н.е.) в трактаті «Оптика» сформулював правила зорової перспективи та закони відображення променів від плоских, увігнутих та

випуклих дзеркал. Архітектор Вітрувій (кінець I ст. до н.е.) виклав правила перспективних побудов зображень та архітектурних креслень планів і фасадів будинків. Астроном Птолемей (II ст. н.е.) розглядав зображення форми, кольору, освітлення та утворення тіней.

У період середньовіччя внаслідок гоніння та переслідування прогресивних думок, розвиток науки перспективи призупиняється і відновлюється лише в епоху італійського Відродження (XV ст.). Архітектор, художник Філіппо Брунеллескі (1377–1446) використав правила перспективи в зображенні архітектурних споруд. Вчений Леон-Баттіста Альберті (1404–1472) в трактатах «Про живопис» та «Про архітектуру» виклав теоретичні положення перспективи на математичній основі. Визначення перспективи як проєкції предметів дав художник-живописець П'єро делла Франческа (1416–1492) в трактаті «Про перспективу у живописі». Учений, художник Леонардо да Вінчі в «Трактаті про живопис» розділяє перспективу на лінійну, повітряну та кольорову.

У XVI ст. італійський вчений, математик Гвідобальдо дель Монте (1545–1607) у праці «Шість книг про перспективу» теоретично обґрунтував 23 правила побудови зображень форм предметів, а у XVII ст. італійський архітектор, художник Андреа Поццо (1642–1709) у книзі «Перспектива живопису та архітектури» розглядає лінійну, рельєфну, театральну та плафонну перспективи.

У XVIII ст. французький вчений Гаспар Монж (1746–1818) у книзі «Нарисна геометрія» систематизував методи побудови зображення об'ємно-просторових форм на площині. Його робота стала початком розвитку науки графічних побудов нарисної геометрії. У 1821 році російський науковець Я.О.Севастьянов (1796–1849) видав першу книгу російською мовою «Основи нарисної геометрії».

У XX ст. ряд російських науковців видають книги російською мовою для художників.

У 1918 році російський науковець М. О. Ринін (1887–1943) видав першу книгу російською мовою для художників – «Перспектива». У 1981 році С.О. Соловійов видав посібник «Перспектива», а у 1989 році вийшов посібник «Перспектива» М.М. Макарової.

Нині багато вчених та художників досліджують перспективні побудови об'ємно-просторових зображень.

Перспектива – наука про зображення предметів у просторі на площині чи іншій поверхні у відповідності з тими видимими скороченнями їх розмірів, змінами обрисів форм та світлотіньових відношень, що спостерігаються в натурі.

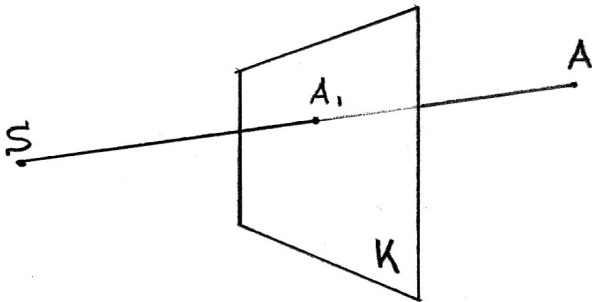
Назва «перспектива» походить від французького «perspective», що в перекладі значить «дивитися крізь». У цій назві відображений методичний прийом спостереження предметів через прозору картинну площину (скло) на якій фіксуються всі перспективні скорочення. Якщо підійти до вікна і не змінюючи точки зору обвести пензлем з фарбою на склі всі видимі за вікном контури предметів, то такий рисунок буде

перспективним або перспективою. Такий метод перспективного малювання використовувався ще в епоху Відродження, коли художники шукали теоретичне обґрунтування перспективним скороченням.

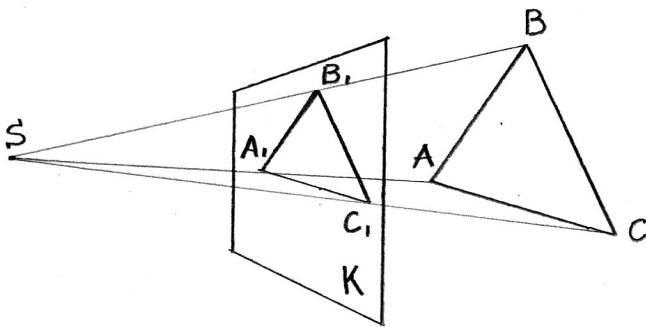
Видимі зміни чіткості сприйняття, освітлення та кольору предметів на різних відстанях від глядача розглядаються в повітряній перспективі.

Закономірності конструктивної графічної побудови об'ємно-просторових форм на вертикальній площині розглядаються в лінійній перспективі.

У нарисній геометрії графічна побудова об'ємно-просторових форм на вертикальній площині виконується методом проектування [4]. Суть цього методу полягає в наступному. Якщо з точки S провести промінь в точку A , який перетне площину K , то точка A_1 буде проекцією точки A на площині K (Мал. 1). Провівши з точки S через площину K промені в точки геометричної фігури A, B, C , ми отримаємо її центральну проекцію A_1, B_1, C_1 на площині K (Мал. 2).

Мал. 1.

Мал. 2.

Геометричну побудову зображення просторової фігури на площині за допомогою променів, проведених з однієї точки, називають центральною проекцією, або перспективним зображенням, чи просто її перспективою.

Методом центральної проекції здійснюється фотографування та проекція кінокадрів на екран тощо. Відображення на сітківці ока людини навколишніх предметів також відповідає їх перспективному зображенню.

Розміри рамки картини та її положення (вертикальне чи горизонтальне) художник обирає відповідно до задуму та змісту композиції, що і обумовлює вибір масштабу картини. Тож, масштаб картини – це відношення одиниці виміру на картині до одиниці виміру в натурі.

Для визначення на картині відстаней між різними точками зображення використовують три головних напрямки просторового орієнтиру – висоти, широти та глибини.

Масштаб, побудований на основі прямої, перпендикулярної до предметної площини, називають масштабом висот.

Масштаб, побудований на основі прямої, паралельної до основи картини, називають масштабом широт.

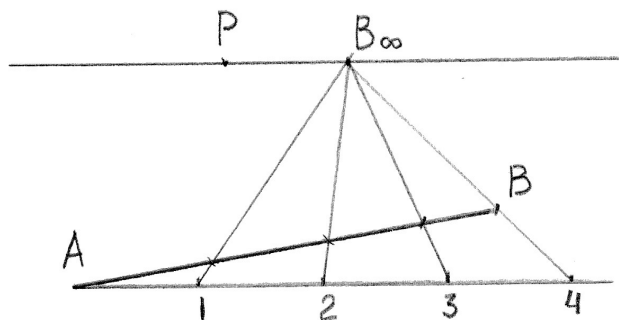
Масштаб глибини будується відносно прямої, перпендикулярної до картинної площини.

Масштаби висот та широт, що знаходяться в одній фронтальній площині, паралельній до картини, рівні між собою і не мають перспективного скорочення. Це дає можливість в побудові перспективи картини, використовуючи масштабну шкалу, визначити масштаб перспективного зображення по рамі картини. Наприклад, 1 сантиметр рами картини відповідає 1 метру відстані в натурі.

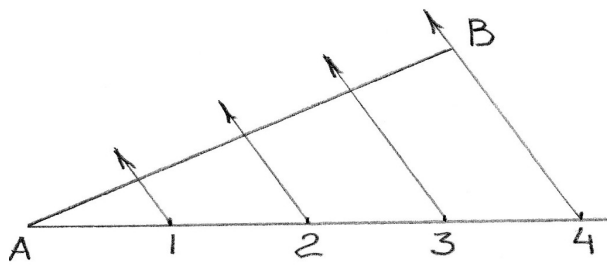
Для визначення на картині відстаней між точками фігури та її розмірами визначають перспективний масштаб. Довжина перспективи зображувальних відрізків залежно від їх відстані до площини картини та кута нахилу до предметної площини є величиною перемінною, яка визначається перспективним масштабом відповідно до напрямку відрізка.

Важливим для художника є дотримання в картині пропорційного співвідношення між об'єктами зображення. Це залежить від його вміння в зображенні співставляти, відкладати, ділити різні відрізки відповідно до визначеного перспективного масштабу.

Розглянемо перспективний розділ на рівні частини довільно розміщеного в предметній площині глибинного прямого відрізка AB (Мал. 3) виконується за допомогою геометричного способу побудови на основі теореми Фалеса (Мал. 4). Для цього проведемо через точку A горизонтальну пряму, на якій відкладемо довільно чотири рівних між собою відрізки. Останній, 4 відрізок з'єднаємо з точкою B та продовжимо до перетину з лінією горизонту в точці сходу B_∞ . Далі, з відрізків 1, 2, 3 проведемо лінії переносу їх розмірів у точку сходу B_∞ , які розділять відрізок AB в точках їх перетину на чотири рівні частини.

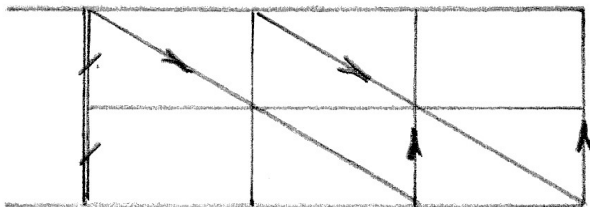

Мал. 3.

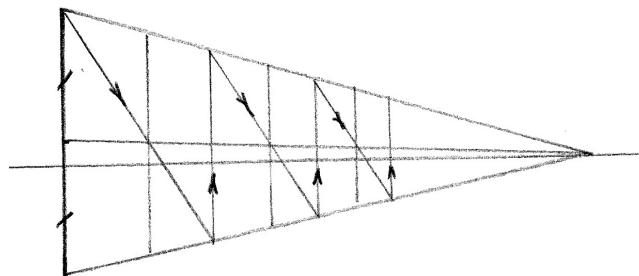

Мал. 4.

Для побудови перспективи розміщення на однаковій відстані декількох стовпів зручно використати геометричні побудови прямокутників, в яких діагоналі визначають пошукові відстані (Мал. 5). Аналогічну побудову виконують і на картині. Стовпи ділять навпіл, проводять горизонтальну середню лінію. Далі через верхній кінець першого і середину другого стовпа проводять діагональ, продовження якої до перетину з нижньою лінією відмітить місце знаходження основи наступного стовпа (Мал. 6), і т.д.

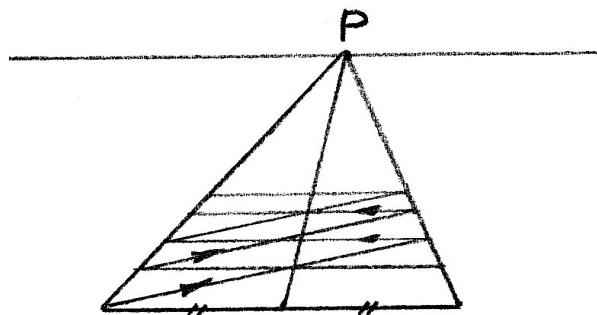

Мал. 5.

Мал. 6.

Аналогічний метод використовують для перспективної побудови прямокутників, які знаходяться в предметній або горизонтальній площинах (Мал. 7).

Мал. 7.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Вивчення курсу перспективи

передбачає набуття знань, умінь та навичок побудови в просторі перспективи плоских та об'ємних форм різних предметів, інтер'єрів та екстер'єрів, а також особистих та падаючих тіней, відображень у плоских дзеркалах. Вивчення перспективи формує навички зображення різних просторових композицій.

Перспектива – один із головних навчальних предметів образотворчої грамоти в підготовці кваліфікованих вчителів образотворчого мистецтва, художників та дизайнерів. Сучасний вчитель образотворчого мистецтва, художник та дизайнер повинні оволодіти теорією зображення різних просторових форм на площині й застосовувати набуті знання в практиці виконання традиційного та комп'ютерного рисунку й живопису.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Бабенко Л. В. Українське образотворче мистецтво. Посібник для викладачів вищих навчальних закладів. Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2001. 180 с.
2. Бабенко Л.В., Фурсикова Т.В. Комп'ютерна графіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2010. 250 с.
3. Бабенко Л. В., Фурсикова Т.В. Основи комп'ютерних систем. Навчальний посібник для майбутніх учителів образотворчого мистецтва. Кіровоград: Поліграфічне підприємство «Ексклюзив-Систем», 2014. 164 с.
4. Бабенко Л. В., Стрітьєвич Т. М., Фурсикова Т. В. Перспектива: Навчальний посібник для підготовки вчителів образотворчого мистецтва, художників та дизайнерів. Кропивницький: ПП «Ексклюзив-Систем», 2020. 164 с.
5. Бабенко Л. В. Перспективні зображення: навчально-методичний посібник. Кропивницький: ПП «Ексклюзив-Систем», 2021. 43 с.

REFERENCES

1. Babenko, L.V. (2001). *Ukrainian fine art*. Posibnyk dlia vykladachiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv. Kirovohrad: RVTs KDPU im.V.Vynnychenka. 180 s. [in Ukrainian]
2. Babenko, L.V., Fursykova, T. V. (2010). *Kompiuterna hrafika* [Computer graphics]. Navchalnyi posibnyk dlia studentiv vyshchyykh pedahohichnykh zakladiv. Kirovohrad: RVV KDPU im. V. Vynnychenka. 250 s. [in Ukrainian]
3. Babenko, L. V., Fursykova, T. V. (2014). *Osnovy kompiuternykh system* [Fundamentals of computer systems]. Navchalnyi posibnyk dlia maibutnikh uchyteliv obrazotvorchoho mystetstva. Kirovohrad: Polihrafichne pidpriemstvo «Ekskliuzyv-System». 164 s. [in Ukrainian]
4. Babenko, L. V., Stritievych, T. M., Fursykova, T. V. (2020). *Perspektyva* [Perspective]: Navchalnyi posibnyk dlia pidhotovky vchyteliv obrazotvorchoho mystetstva, khudozhnykiv ta dyzaineriv. Kropyvnytskyi: PP «Ekskliuzyv-System». 164 s. [in Ukrainian]
5. Babenko, L. V. (2021). *Perspektyvni zobrazhennia* [Perspective images]: navchalno-metodychnyi posibnyk. Kropyvnytskyi: PP «Ekskliuzyv-System». 43 s. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

БАБЕНКО Леонід Вікторович – кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри мистецької освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: удосконалення навчально-виховного процесу у вищій школі.

СТРІТЬЄВИЧ Тетяна Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри мистецької освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: удосконалення навчально-виховного процесу у вищій школі.

МЕДВЕДЄВ Олег Анатолійович – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри мистецької освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: удосконалення навчально-виховного процесу у вищій школі.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

BABENKO Leonid Viktorovich – Candidate of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Art Education of the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: improvement of educational process in high school.

STRITIYVYCH Tatiana Mykolaivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Art Education of the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: improvement of educational process in high school.

MEDVEDIEV Oleh Anatoliiovych – Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer of the Department of Art Education of the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: improvement of educational process in high school.

Стаття надійшла до редакції 04.02.2024 р.

УДК 373.3.016:811.161.2*367.627 (07)

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-213-328-331

СОСІЮК Анна Володимирівна –

кандидат педагогічних наук (доктор філософії), доцент,

доцент кафедри теорії і методик початкової освіти

Рівненського державного гуманітарного університету

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-5057-1430>

e-mail: nyse4kaa@ukr.net

МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»

У статті окреслено важливість використання мультимедійних технологій як одного із важливих інтерактивних елементів сучасного уроку «Я досліджую світ». Завдання вчителя – сконструювати такий урок, який, на його думку, міг би найбільш ефективно досягти поставленої навчальної мети. Мультимедійні технології завжди були невід’ємною частиною педагогічного процесу. Визначено сутнісні характеристики основних понять, зокрема, мультимедійна технологія – це програма, яка може містити текстові матеріали, фотографії, малюнки, слайд-шоу, звукове оформлення і дикторський супровід, відеофрагменти і анімації. Виокремлено ефективні мультимедійні технології, які сприяють якісному засвоєнню знань, розширенню природничих умінь та навичок: мультимедійна презентація, віртуальні та інтерактивні екскурсії, буктрейлери, медіатексти, інтелект-карти, інтерактивні плакати, Movie Maker, Anime Studio Pro. Основними завданнями сучасного вчителя під час розробки уроків інтегрованого курсу «Я досліджую світ» з використанням мультимедійних технологій – сконструювати такий урок, який буде найбільш ефективно досягти поставленої мети. Створенні вчителем мультимедійні презентації, відеоролики мають відповідати педагогічним, ергономічним та естетичним вимогам: вчителю важливо дотримуватись санітарних норм та правил використання мультимедійної техніки на уроках в початковій школі; слід враховувати вимоги, які обумовлені психологічними особливостями сприйняття інформації школярами молодшого шкільного віку; необхідно пам’ятати про головну мету мультимедійної презентації, відеоролику – досягти глибокого запам’ятовування навчального матеріалу через образне сприйняття, посилення емоційного впливу; ефективність супроводу уроку мультимедійною презентацією буде залежати в першу чергу від рівня ілюстративного матеріалу, тому вчителю варто особливу увагу звертати при доборі матеріалу для створення презентації для власних уроків.

Ключові слова: мультимедійна презентація, комп’ютерні технології, буктрейлери, медіатексти, карта знань, інтегровані уроки.

SOSIUK Anna Volodymyrivna –

Candidate of Pedagogical Sciences (Doctor of Philosophy),

Associate Professor, Associate Professor of the Department

of Theory and Methods of Primary Education

Rivne State Humanitarian University

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-5057-1430>

e-mail: nyse4kaa@ukr.net

METHODS OF USING MULTIMEDIA TECHNOLOGIES IN THE LESSONS OF THE INTEGRATED COURSE «I EXPLORE THE WORLD»

The article outlines the importance of using multimedia technologies as one of the important interactive elements of the modern lesson «I explore the world». The teacher's task is to design such a lesson, which, in his opinion, could most effectively achieve the educational goal. Multimedia technologies have always been an integral part of the pedagogical process. The essential characteristics of the main concepts are determined, in particular, multimedia technology is a program that can contain text materials, photos, drawings, slide shows, sound design and narration, video fragments and animations. Effective multimedia technologies are singled out, which contribute to high-quality assimilation of knowledge, expansion of natural abilities and skills: multimedia presentation, virtual and interactive tours, book trailers, media texts, intelligence maps, interactive posters, Movie Maker, Anime Studio Pro. The main task of a modern teacher during the development of lessons of the integrated course «I explore the world» using multimedia technologies is to design such a lesson that will most effectively achieve the set goal. The multimedia presentations and videos created by the teacher must meet pedagogical, ergonomic and aesthetic requirements: it is important for the teacher to observe sanitary standards and rules